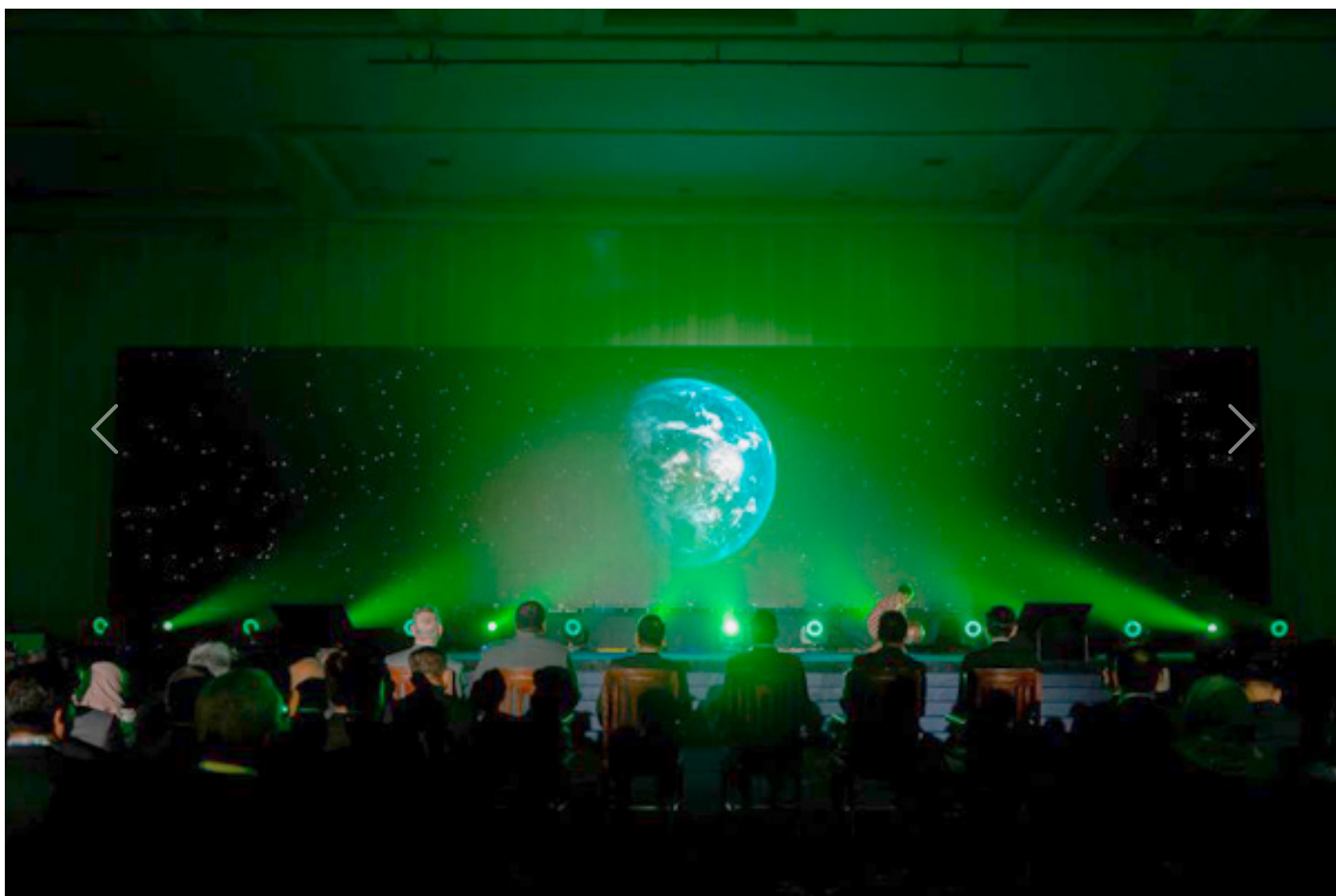

Ce să ne așteptăm de la COP28 sau negocierile climatice într-o țară producătoare de petrol

Автор(и): Николай Петков, Климатека

Дата: 03.12.2023 Брой: 12/2023

COP28 este probabil să fie cea mai participată conferință privind schimbările climatice de până acum. Se așteaptă să fie discutate numeroase probleme, cu scopul de a asigura în final încălzirea globală să fie limitată la nu mai mult de 1,5°C. În ultimele luni, au avut loc diverse evenimente ONU care au definit temele pentru conferință, dar există îngrijorări că războaiele din Gaza și Ucraina ar putea submina eforturile, iar în plus, COP28 va avea loc într-o țară producătoare de petrol cu un regim autoritar. Pentru prima dată anul acesta, Bulgaria va participa cu propriul său pavilion la conferință, în speranța de a asigura găzduirea COP29 anul viitor. Toate acestea vin într-un moment în care temperatura globală și concentrațiile de gaze cu efect de seră sunt la niveluri record, iar orizontul de timp realist pentru implementarea Acordului de la Paris este aproape epuizat.

Anul acesta, din 30 noiembrie până pe 12 decembrie, în Dubai, Emiratele Arabe Unite (EAU), va avea loc cea de-a 28-a Conferință anuală a Părților, mai bine cunoscută sub numele de COP28. La aceasta, reprezentanții a aproape 200 de țări vor discuta și negocia probleme importante legate de limitarea și abordarea schimbărilor climatice.

Se așteaptă să participe la conferință delegați din 197 de țări, inclusiv reprezentanți ai numeroase organizații, numărul total al tuturor participanților fiind estimat să ajungă până la 70.000 de persoane, ceea ce ar face COP-ul acestui an cel mai participat din istorie.

Care vor fi principalele subiecte anul acesta?

Să reamintim că la sfârșitul conferinței de anul trecut s-a ajuns pentru prima dată la un acord privind înființarea unui fond pentru „Pierderi și Daune” („Loss and Damage”), care ar trebui să compenseze țările sărace pentru consecințele schimbărilor climatice. Cu toate acestea, acesta și celelalte angajamente anunțate la COP27 nu sunt obligatorii din punct de vedere legal, chiar dacă reprezintă progrese.

Pe baza negocierilor desfășurate până acum și a angajamentelor unor țări individuale, precum și a presiunii publice exercitate, cele mai probabile subiecte care vor fi discutate sunt următoarele:

- **Va fi încheiat procesul primului așa-numit Inventar Global (Global Stocktake)** – o evaluare tehnică detaliată a progresului făcut de țări în implementarea generală a obiectivelor Acordului de la Paris. Acest proces este consfințit în document și este cheie pentru stabilirea unor obiective viitoare.
- **Actualizarea Contribuțiilor Determinate la Nivel Național (NDC) ale țărilor** care au semnat Acordul de la Paris, lucru care nu s-a întâmplat anul trecut. În ultimii ani, majoritatea țărilor din lume și-au actualizat obiectivele, dar acestea încă nu sunt suficiente pentru obiectivul de 1,5°C.
- **Ajungerea la un acord global de triplare a energiei regenerabile până în 2030** – susținut de SUA și UE, precum și de alte 60 de țări, inclusiv de țara gazdă, EAU. Acest obiectiv se numără printre condițiile necesare pentru a rămâne în limitele obiectivelor de la Paris.
- **Precizarea mecanismului fondului pentru „Pierderi și Daune”** – după ce s-a ajuns la un acord la ultima conferință, acesta trebuie acum să capete o formă concretă – în ce mod, pentru care țări și grupuri și cât de multă finanțare va fi alocată.
- **Adoptarea unui cadru pentru atingerea Obiectivului Global de Adaptare (Global Goal on Adaptation)** – un astfel de obiectiv este stipulat în Acordul de la Paris, dar până acum nu a avut o formă specifică. Ar trebui să includă sprijin substanțial pentru măsuri precum sistemele de avertizare timpurie și transformarea

sistemelor alimentare în anumite regiuni. O întrebare cheie este finanțarea, care ar trebui să fie dublată în conformitate cu Pactul Climatic de la Glasgow din 2021.

- **Includerea oficială a unui obiectiv pentru eliminarea (treptată) a emisiilor din combustibili fosili** – în această etapă un astfel de obiectiv încă nu este prezent în acordurile climatice oficiale. Cel mai aproape de care țările au ajuns până acum este reducerea treptată a producției de cărbune, dar nu și încetarea acesteia. În această etapă, doar țări individuale cer o eliminare completă a utilizării lor.
- **Atenuarea schimbărilor climatice, comercializarea emisiilor, finanțarea etc.** Acestea sunt probleme reziduale din anii precedenți, asupra cărora lucrările continuă.

Printre principalele provocări cu care se confruntă conferințele se numără relațiile încordate dintre jucătorii cheie – SUA, UE, China și Rusia.

De exemplu, în această etapă, găzduirea COP29 în 2024 este încă sub semnul întrebării. Ar trebui să aibă loc într-o țară din regiunea Europei de Est, dar Rusia, fără al cărei consens în ONU nu poate fi determinată o locație pentru COP, blochează organizarea forumului într-o țară UE, cel mai probabil din cauza războiului din Ucraina.

Printre veștile bune se numără faptul că președinții SUA și Chinei au ajuns la un acord reciproc privind o accelerare semnificativă a creșterii ponderii surselor de energie regenerabilă în țările lor și o reducere substanțială a celei a combustibililor fosili.

Tensiunile dintre state sunt printre posibilele obstacole la negocierile din Dubai

Imediat înainte de COP, totuși, pozițiile Chinei și Rusiei privind combustibilii fosili rămân opuse eliminării utilizării lor. Dar este și un fapt că SUA și UE, de asemenea, nu exprimă un sprijin deosebit pentru un astfel de obiectiv. China și Rusia sunt, de asemenea, împotriva încetării arderii necontrolate a combustibililor, adică nu au intenția de a lua măsuri pentru reducerea emisiilor pe parcursul ciclului de viață al combustibililor, în timp ce pentru Uniunea Europeană acest lucru este definit ca un obiectiv prioritar.

Anul acesta, o sursă inevitabilă de tensiune în rândul participanților la conferință va fi războiul din Israel și Gaza și, probabil, din nou, războiul din Ucraina. Astfel de forumuri sunt printre puținele oportunități de abordare globală și de căutare a responsabilității pentru aceste probleme, datorită adunării atâtor lideri mondiali și a atenției publice. Este posibil, însă, ca aceste conflicte să se dovedească a fi un obstacol în timpul negocierilor, în special pe probleme legate de regiunile afectate. Războiul din Gaza este cel mai probabil motiv pentru care președintele american Joe Biden nu este așteptat să participe la COP28.

În ultimele luni, au avut loc și alte câteva forumuri internaționale organizate de ONU.

Și deși aceste întâlniri nu au marcat în sine progrese semnificative, discuțiile pun bazele pentru negocierile din timpul COP28.

Printre cele mai semnificative dintre acestea a fost summitul din iunie de la Bonn. Deși s-a înregistrat un ușor progres pe unele probleme, inclusiv pe mecanismul „Pierderi și Daune”, care rămâne un subiect controversat, rezultatul negocierilor a fost descris ca nesatisfăcător.

Săptămâna Climatică Asia-Pacific

Alte întâlniri au inclus cele patru „săptămâni climatice” din Orientul Mijlociu și Africa de Nord, din Africa, din Asia și Pacific și din America Latină și Caraibe. În timpul acestor forumuri, politicienii, experții și reprezentanții mediului de afaceri și ai societății civile au discutat provocări locale pentru regiunile respective – riscurile evenimentelor extreme, precum și oportunitățile de acțiune – de exemplu, un răspuns mai bun la dezastre, finanțarea pentru comunitățile afectate, transformarea energetică etc.

În Uniunea Europeană au fost notate unei evoluții cheie. Pe 16 noiembrie s-a ajuns la un acord privind forma finală a unui regulament care pentru prima dată va reglementa și limita emisiile de metan, deși în forma sa actuală nu va reuși să atingă reducerea planificată a emisiilor de metan cu 30% până în 2030, așa cum este stabilit în Angajamentul Global pentru Metan (Global Methane Pledge) din 2021. Anul acesta, a fost actualizată și Directiva privind performanța energetică a clădirilor, inclusiv obiectivele pentru o reducere cu 55% a emisiilor până în 2030 și neutralitatea climatică până în 2050 din pachetul legislativ „Fit for 55”.

În general, COP se dovedește adesea a fi un loc pentru ridicarea ambițiilor curente ale țărilor, așa că este probabil să existe angajamente pentru obiective mai ambițioase.

Printre cele mai mari critici aduse COP anul acesta este faptul că țara gazdă este o țară petrolieră cu un nivel scăzut de respect pentru drepturile omului, unde protestele sunt interzise. În plus, președintele COP –

Sultan Al Jaber, este directorul companiei naționale de petrol din EAU. În declarațiile sale, el solicită o reducere, în loc de o eliminare treptată, a utilizării combustibililor fosili. Activistul climatic Greta Thunberg a descris găzduirea de către EAU drept „ridicolă” la începutul acestui an. În timp ce, după spusele Helenei Gualinga, o reprezentantă a unei comunități indigene din Amazon, „acesta este un semnal al direcției în care ne îndreptăm în acest moment”.

La începutul acestui an, EAU a respins apelul societăților civile pentru eliberarea a sute de deținuți politici și dizidenți pedepsiți pe nedrept, precum și pentru abordarea lipsei de protecție a lucrătorilor migranți.

Cu toate acestea, printre victoriile simbolice pentru această conferință se numără faptul că din acest an înainte, fiecare participant va trebui să declare legăturile sale cu organizații și companii, ceea ce vizează limitarea rolului reprezentanților companiilor de combustibili fosili, al căror număr anul trecut a fost mai mare decât al oricărei dele